

'Beter inspelen op havo-leerlingen', IVA-onderzoek 2007

(Kortlopend Onderwijsonderzoek gefinancierd door Ministerie van OCW)

Maatregelen (adviezen)

De maatregelen die de vier scholen hebben ingezet om de problemen in de havo op te lossen zijn onder te verdelen in vijf clusters, namelijk het versterken van het onderwijsklimaat, de didactiek en inzet van leraren, de rol van het mentoraat, de havo-identiteit en de betrokkenheid van ouders en leerlingen. Tijdens de werkconferentie is hier een zesde maatregel aan toegevoegd, namelijk de 'buitenwereld binnen halen'. Deze zes maatregelen zijn in de werkconferentie nader uitgewerkt in concrete aanpakken.

1. Onderwijsklimaat

Omdat het onderwijsklimaat een belangrijke invloed heeft op de motivatie van havo-leerlingen, wordt op sommige scholen geprobeerd de havo 4 en 5 klassen klein te houden. Omdat dit niet altijd te realiseren is, is tijdens de werkconferentie nagedacht over alternatieven voor kleinere klassen. Door gebruik te maken van activerende didactiek, bijvoorbeeld projecten, of andere werkvormen kunnen leerlingen in groepjes werken of kunnen meerdere docenten worden ingezet, zodat leerlingen meer individuele aandacht kunnen krijgen.

2. Praten / dialoog met leerlingen

Het serieus nemen van (havo) leerlingen is van groot belang voor hun motivatie. Zowel tijdens de casestudies als de werkconferentie zijn verschillende instrumenten genoemd die de mogelijkheid bieden om formeel en informeel een dialoog met de leerlingen aan te gaan. Daarnaast is de betrokkenheid van ouders belangrijk en ook deze kan door middel van bijvoorbeeld een klankbordgroep bij de school en de leerling betrokken worden.

3. Versterking aan het mentoraat

Mentoren en coördinatoren spelen een belangrijke rol in het stimuleren van leerlingen. Tijdens de werkconferentie kwam naar voren dat het belangrijk is dat de mentor geen aparte status krijgt, waardoor de docent zich van zijn verantwoordelijkheden onttrekt. Het is belangrijk dat de rol van de docent en de mentor geïntegreerd wordt. Daarnaast moet de leerling meer betrokken worden bij het nader invulling geven aan zijn/haar begeleiding en leerproces.

4. Didactiek (activerend) en inzet van de leraren

Om de leerlingen te activeren en te motiveren werken sommige scholen met 'activerende didactiek'. Uit de werkconferentie komt naar voren dat activerende didactiek een zeer waardevol instrument is, zeker voor havo-leerlingen, maar dat de inzet ervan wel gedragen moet worden door de school en haar docenten. Daarnaast is het belangrijk om helder te maken wat activerende didactiek is en hoe de docenten hier vorm aan kunnen geven.

5. Havo-identiteit

Uit de casestudies komt naar voren dat het voor leerlingen van belang is om de havo een eigen identiteit te geven. Ondanks de druk van het examenprogramma is in de werkconferentie de optie om de havo met een jaar te verlengen door de meeste scholen afgewezen. Het is wel van belang om de havo duidelijker te positioneren als voorbereiding op het professionele beroepsonderwijs en mogelijk ook als vervolg op het vmbo. Praktijkgericht onderwijs speelt daarin een belangrijke rol en kan tevens de motivatie van havo-leerlingen voor school doen toenemen.

6. De buitenwereld binnen halen

Uit de casestudies, de quickscan en de werkconferentie komt naar voren dat de school veel concurrentie heeft van de buitenwereld. Volgens de deelnemers van de werkconferentie is het voor de motivatie van de leerlingen van belang om de buitenwereld binnen te halen. Er bestaan hiervoor verschillende mogelijkheden, zoals de buurt binnenhalen, projecten uitvoeren voor bedrijven en werkstukken laten beoordelen door hbo-instellingen. De vraag is wel hoe je het probleem met de lestabel oplost en of de traditionele toetsen dan nog wel voldoen. Daarnaast moet voldaan worden aan een aantal randvoorwaarden, zoals bijvoorbeeld tijd en faciliteiten.